

Maija Voutilainen

11.8.2023

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntö 3.7.2023 VN/19726/2023

Vammaispalvelulain voimaantulon siirtäminen

Kannatatteko uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä ajankohdasta 1.10.2023 uuteen ajankohtaan 1.10.2024?

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle koskien vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vammaispalvelulakia ja kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia sekä neljää niihin liittyvää lakia siten, että kaikki lait siirrettäisiin tulemaan voimaan 1.10.2024. Eduskunnan maaliskuussa hyväksymien lakien oli tarkoitus tulla voimaan 1.10.2023. Lakien voimaantulon siirto perustuu Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan.

THL:n näkemyksen mukaan lakien voimaantulon siirtäminen mahdollistaa lain soveltamisalan tarkentamisen siten, että vammaispalvelulaki säilyy vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina. Jotta vammaispalveluilla voidaan tosiasiallisesti edistää vammaisen henkilön yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallisuutta yhteiskunnassa, on varmistettava, että jatkossakin voidaan turvata palveluiden riittävä taso ja saatavuus niitä eniten tarvitseville. Samanaikaisesti on kuitenkin varmistettava, että myös ikääntyneillä vammaisilla henkilöillä on yhdenvertainen oikeus vammaispalveluihin. Tämä koskee paitsi ikääntyneinä vammautuneita, mutta myös sellaisia vammaisia henkilöitä, joiden vamman tai sairauden ei voida katsoa johtuvan tavanomaisesta ikääntymisestä.

Esitysluonnoksen mukaan lakien voimaantulo siirretään alkamaan 1.10.2024. Toisena vaihtoehtona luonnoksessa hallituksen esitykseksi mainitaan 1.1.2025. Näistä ajankohdista THL kannattaa myöhäisempää 1.1.2025, mutta voimaantuloa olisi perusteltu siirtää vielä 1.4.2025 saakka. Voimaantulon siirtäminen 1.4.2025 sopisi myös tilastoinnin kannalta huomioiden neljännesvuosittain tapahtuva seuranta. THL kiinnittää huomiota siihen, että vammaispalvelulain muutosten valmisteluun, lausuntokierrokseen sekä eduskuntakäsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Vammaispalvelulain soveltamisalaan tehtävien muutosten hyväksymisen jälkeen tulee myös jäädä kohtuullinen ja riittävä aika valmistautua vammaispalvelulainsäädännön uudistumiseen. Lakien kolmen vuoden siirtymäaika ei ratkaise kaikkia ongelmia liittyen nopeaan voimaantuloon, sillä lakien voimaantulon jälkeen tullessiin vammaispalveluhakemuksiin tulee soveltaa uutta lainsäädäntöä. Riittävä aika mahdollistaa muun muassa palvelujen järjestämisen, kirjaamiseen ja tietojärjestelmiin liittyvien tarpeellisten muutosten tekemisen sekä uudistuvan lainsäädännön

Maija Voutilainen

11.8.2023

sisällön kouluttamisen. Alkuperäinen lakien voimaantuloaika 1.10.2023 on ollut haasteellinen toimeenpanon valmistautumisen kannalta. Uuden vammaispalvelulain toimeenpano on käynnistetty keväällä 2023 ja tätä valmistelua voidaan hyödyntää jatkossa. Tältä osin on kuitenkin huomattava se, että tehokas toimeenpanoon valmistautumisen jatkaminen on mahdollista vasta, kun soveltamisalaan tehtävät muutokset on hyväksytty eduskunnassa.

THL:n arvion mukaan ehdotetun uuden lain toimeenpano vaatii vahvaa tukea, koulutusta ja konsultaatiomahdollisuuksia hyvinvointialueille etenkin tällaisessa tilanteessa, jossa lain sisältö on muuttunut sen eduskuntakäsittelyn aikana ja lisämuutoksia on tarkoitus tehdä. THL arvioi, että hyvinvointialueet tulevat tarvitsemaan määräaikaista lisäresurssia lain toimeenpanossa. Vaikka uuden vammaispalvelulain soveltamisalaa tarkennettaisiin, tarvitaan voimaantulon jälkeen seurantaa sekä arviointia sen suhteen, toteutuvatko vammaisten henkilöiden oikeudet lain tarkoittamalla tavalla.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Mika Salminen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende